

Hovoříme s dětmi o smrti

Dospělí se často vyhýbají tématu smrt v rozhovorech s dětmi. Zdůvodňují to tím, že nechtějí děti vystavovat obtížným či dokonce traumatickým zkušenostem.

Tyto obavy však jsou zbytečné. Ba právě naopak. Není třeba toto téma vyhledávat, ale ve vhodných situacích jako je například Vzpomínka na všechny věrné zemřelé, je otevřít. Navíc mnoho dětí už zkušenost se smrtí ve svém životě udělalo: se smrtí prarodiče, někoho v sousedství, nebo se svým zamilovaným zvířátkem...

V mladším školním věku děti ještě nemají potřebu tyto situace vztahovat na sebe a vnímat je jako něco, co je osobně ohrožuje. To je úkolem až následující vývojové fáze – puberty.

Nemusíme se tedy bát položit dětem v souvislosti s příběhem Slunce pro babičku například tyto otázky:

1. Stalo se ti někdy něco podobného?
Zemřel ti někdo blízký?
2. Jaké pocity asi měl Tomáš, když se dověděl, že babička umřela? Co by mu pomohlo?
3. Proč vůbec musela babička v příběhu „Slunce pro babičku“ zemřít?
4. Proč vůbec musí člověk zemřít?
5. Co se vlastně stalo s babičkou, když umřela?
6. Co se vlastně stane s každým člověkem, který umře?
7. Když Bůh stvořil svět a lidi, proč stvořil také smrt?
8. A co Bůh? Ten nikdy neumře?

Smyslem otázek není najít odpověď nebo děti poučit, ale společně si o těchto tématech povídat, vyslovit další otázky a sdílet své myšlenky a názory týkající se lidské smrti i toho, jak spolu lidská smrt a Bůh souvisí.

Starší děti mohou v souvislosti s příběhem namalovat dva obrázky. První na téma: „je čas narození“. Druhý na téma: „je čas umírání“. Hotové práce mohou položit děti do středu kruhu a hovořit o tom, co nakreslily.

K přemýšlení o smrti nám pomohou různá přirovnání. K nakresleným obrázkům dětí můžeme přidat dvojice obrázků: barevný obrázek malého dítěte v děloze maminky a malé novorozeně a jinou dvojici obrázků: motýlí kuklu a barevný obrázek motýla. Můžeme s dětmi uvažovat o tom, že malé dítě žijící v děloze své maminky neví nic o světě, nezná ani svojí maminku, když se narodí, muselo sice opustit bezpečí a teplo svého úkrytu v maminčině děloze, ale až se narodí, čeká tu na něho celý krásný svět. Stejně tak larva v motýlí kukle žije jen v bezpečí a teple úkrytu své kukly, až teprve když ji opustí, stane se z ní krásný barevný motýl.

Můžeme přemýšlet:

1. Mohl by se život malého dítěte u své maminky v děloze podobat našemu lidskému životu?
2. Čemu by se pak podobal konec tohoto života? Co následuje potom?
3. Jestliže toto přirovnání platí, komu se potom na těch obrázcích podobá Bůh?

Přemýšlení o smrti můžeme doprovodit jednoduchým meditačním cvičením: Děti se opřou zády o opěradlo židle a nohama o zem, uvolní se (jako kdyby byly hadříky) a soustředí se na obrázek motýla. Dívají se na něj tak dlouho, až se jim budou zavírat oči. Za zavřenýma očima si mohou obraz motýla znovu prohlédnout. Mohou si představit, že se babička z našeho příběhu podobá krásnému motýlu. Mohou si také představit, jak se setkává s Bohem...

Můžeme si povídat:

1. Jakou měly naše představy barvu?
2. Bylo na nich něco smutného? Bylo na nich něco radostného?
3. Jak jsme si představili setkání s Bohem?

Dobrodružné přemýšlení vám přeje babička Ludmila :)

